

Πανεπιστημιακοί και αγιότητα.

Συντάκτης Θεόδωρος Ι. Ρηγινιώτης

Σε όλους τους τομείς της γνώσης, οι άνθρωποι, κατά κανόνα, απόδéchονται και εμπιστεύονται τις απόψεις των ειδικών (φυσικών, μαθηματικών, φιλολόγων κ.λ.π.) για τα ζητήματα της επιστήμης τους. Μόνο στον τομέα της θρησκείας, πάρα πολλοί άνθρωποι νομίζουν ότι οι ίδιοι είναι «ειδικοί» στο αν υπάρχει Θεός, αν αναστήθηκε ο Χριστός, αν τα είπε σωστά ο Χριστός, αν υπάρχει ζωή μετά το θάνατο κ.τ.λ., και απορρίπτουν με μεγάλο πείσμα και ένταση τις απόψεις όχι μόνο των θεολόγων και των ιερέων (που, από ακαδημαϊκή άποψη, είναι οι πιο ειδικοί), αλλά και των αγίων, που είναι οι πραγματικοί γνώστες αυτών των ζητημάτων, όχι από βιβλία, ούτε από «τις σκέψεις τους», αλλά από την άμεση, πραγματική και επαληθευμένη εμπειρία τους.

Οι συνάνθρωποί μας αυτοί νομίζουν πως, όσα λένε οι άγιοι για το Θεό και τις πνευματικές και ηθικές καταστάσεις, προέρχονται από το μυαλό τους – άρα, φαντάζονται ότι μπορούν και οι ίδιοι να κάθονται να σκέφτονται τι νομίζουν ότι συμβαίνει με τα ζητήματα αυτά και να αποδέχονται ό,τι τους φαίνεται πιο λογικό ή πιο σωστό... Δεν αντιλαμβάνονται πως οι άγιοι δεν εκφράζουν απλά «τις απόψεις τους» ή κάποιες «τυφλές», αυθαίρετες και «αναπόδεικτες» πεποιθήσεις, αλλά γνωρίζουν πραγματικά τα ζητήματα για τα οποία μιλούν, επειδή βρίσκονται σε κατάσταση ενότητας με το Θεό.

Από τη στιγμή λοιπόν που η εποχή μας έχει δει ανθρώπους όπως οι άγιοι Πορφύριος, Παΐσιος, Ιάκωβος της Εύβοιας, Σοφία της Κλεισούρας, Σιλουανός ο Αθωνίτης, Ιωάννης Μαξίμοβιτς, Γεώργιος Καρσλίδης, Γαβρι-

ήλ της Γεωργίας κ.π.ά., οι γέροντες Ευμένιος των Ρουστίκων Ρεθύμνου, Ευμένιος του Λεπροκομείου Αθηνών, Σωφρόνιος του Έσσεξ, Τύχων ο Ρώσος ο Αγιορείτης, Ιωνάς της Οδησσού κ.π.ά., είναι αβάσιμο και απερίσκεπτο να λέει κάποιος με ευκολία ότι «δεν υπάρχει Θεός» ή ότι «δεν μπορούμε να ξέρουμε» αν υπάρχει ή ότι «κατά τη γνώμη του» συμβαίνει αυτό ή το άλλο με τον Ιησού Χριστό κ.τ.λ. Για να εκφράσει κάποιος μια σοβαρή άποψη για πνευματικά (δηλ. θρησκευτικά) ζητήματα (καθώς και για τα ηθικά ζητήματα που συνδέονται με αυτά), το σωστό είναι να έχει ερευνήσει προηγουμένως, με προσοχή και για πολύ καιρό, τις περιπτώσεις αυτών των σύγχρονων αγίων και σοφών διδασκάλων της Ορθοδοξίας και, αφού τις ξεπεράσει, τότε να μιλήσει.

Δυστυχώς, πολλοί συνάνθρωποί μας, όταν τους προτρέπουμε να μελετήσουν την περίπτωση του αγίου Παϊσίου π.χ., για να καταλάβουν την εγκυρότητα και τη σοβαρότητα της χριστιανικής πνευματικής κληρονομιάς, αντί να προβληματιστούν, ειρωνεύονται. Αυτό, αν μη τι άλλο, φανερώνει επιπολαιότητα και – χωρίς παρεξήγηση – εγωισμό. Περιπίπτουν έτσι εντός τους σε ανυποληψία χιλιάδες αυτόπτες μάρτυρες κάθε κοινωνικής τάξης και μορφωτικού επιπέδου, οι οποίοι εύκολα και συλλήβδην και χωρίς καμιά έρευνα τιτλοφορούνται θρησκόληπτοι και δεισιδαίμονες, ακόμη κι αν είναι καθηγητές πανεπιστημίου. Η τακτική αυτή ασφαλώς δεν προδίδει επιστημονική υπευθυνότητα, μόνο επιθυμία για διάσωση χωρίς ρωγμές του προσωπικού δογματικού οχυρού μας, που παύει να έχει σχέση με την αναζήτηση της αλήθειας και καταντά ιδεολόγημα.

Υπάρχουν και ευρέως διαδεδομένοι μύθοι, όπως για τη δήθεν συμμετοχή του Αγ. Νεκταρίου στον αναθεματισμό του Ελευθ. Βενιζέλου το 1916. Για την ανατροπή του μύθου βλ. το άρθρο του ιστορικού ερευνητή και συγγραφέα π. Χρυσόστομου Παπαδάκη «Το ανάθεμα του Βενιζέλου και ο άγιος Νεκτάριος» (στο Διαδίκτυο). Ο άγ. Νεκτάριος διώχθηκε απηνώς από το εκκλησιαστικό κατεστημένο της εποχής του, όπως παλιότερα οι άγιοι Ιω. Χρυσόστομος, Μάξιμος Ομολογητής, Μάξιμος ο Γραικός, Γαβριήλ της Γεωργίας (στη σύγχρονη εποχή), ο γέροντας Χριστοφόρος ο Παππουλάκος (κόκκινο πανί για πολλούς, επειδή κήρυξε κατά του δυτικού «εκσυγχρονισμού», αν και υπερασπίστηκε ανάλογες αξίες με τον Ινδιάνο αρχηγό Σηατλ, που ο δυτικός κόσμος σήμερα υποκλίνεται στην επιστολή του προς τον Αμερικανό πρόεδρο Φραγκλίνο Πηρς) κ.π.ά. Γενικά οι άγιοι είναι άνθρωποι που διώκονται, συχνά και από ισχυρούς κύκλους της θεσμικής Εκκλησίας – κι όμως πολλοί συ-

νάνθρωποι μας επιδεικνύουν τέτοιο φανατισμό, που τους ταυτίζουν με το κατεστημένο, αντί να σεβαστούν, αν μη τι άλλο, την αντίδρασή τους σ' αυτό.

Πανεπιστημιακοί και «αγράμματοι»

Επιθυμώντας να συμβάλω λίγο στη συζήτηση αυτή, θα αναφέρω ορισμένους καθηγητές πανεπιστημίου, οι οποίοι κατέθεσαν συγκεκριμένες μαρτυρίες για σύγχρονους αγίους, πράγμα που φανερώνει ότι η αποδοχή τους δεν αφορά μόνο «αγράμματους» και δεισιδαίμονες, αλλά και μορφωμένους και επιστήμονες. Επισημαίνω ότι πολλοί από αυτούς κατέθεσαν – όπως είπα – μαρτυρίες, όχι απλώς «απόψεις» και πεποιθήσεις, πράγμα που αν μη τι άλλο χρειάζεται κάποια εξέταση.

Καθηγητές πανεπιστημίου που έγραψαν ή μίλησαν δημόσια για αγίους, είναι, μεταξύ άλλων, ο καθηγητής της Ιατρικής Σχολής Αθηνών Γεώργιος Παπαζάχος (για τον άγιο Πορφύριο), ο Γεώργιος Κρουσταλάκης (καθηγητής Παιδαγωγικής στη Φιλοσοφική Αθηνών) για τον άγιο Πορφύριο, ο Γεώργιος Πιπεράκης της Ιατρικής Αθηνών για διάφορους σύγχρονους αγίους, ο καθηγητής Κοινωνιολογίας του πανεπιστημίου του Μείν Κυριάκος Μαρκίδης (πρώην βουδιστής που ανακάλυψε την Ορθοδοξία και μελέτησε πολύ τη σοφία της) για τον άγιο Παΐσιο, ο π. Νικόλαος Λουδοβίκος (καθηγητής στο Κέιμπριτζ και στην Ανωτάτη Εκκλ. Ακαδημία Θεσσαλονίκης, ένας από τους πιο πολύπλευρα καταρτισμένους ακαδημαϊκούς θεολόγους στην Ελλάδα) για το γέροντα Σωφρόνιο και τον άγιο Παΐσιο, ο Στυλιανός Παπαδόπουλος, καθηγητής Πατρολογίας στο πανεπιστήμιο Αθηνών, για τον άγιο Ιάκωβο Τσαλίκη της Εύβοιας, ο Ιωάννης Κορναράκης (καθηγητής Ποιμαντικής Ψυχολογίας στο πανεπιστήμιο Αθηνών) για τη γερόντισσα Ταρασία (Ταρσώ) της Κερατέας Αττικής κ.λ.π.

Το Μάιο του 2007 διοργανώθηκε στα Χανιά διεθνές συνέδριο για τον άγιο Πορφύριο με τη συμμετοχή πολλών πανεπιστημιακών (από διάφορες χώρες), μεταξύ των οποίων ο Ηλίας Κουρούμαλης, καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του πανεπιστημίου Κρήτης, με το θέμα «Ο Γέροντας Πορφύριος και οι ιατρικές του εμπειρίες».

Άγιοι που υπήρξαν οι ίδιοι πανεπιστημιακοί: ο άγιος Λουκάς ο Ιατρός (1877-1961), καθηγητής του πανεπιστημίου της Τασκένδης, ο άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς (1880-1956), διδάκτορας των πανεπιστημίων της Βέρνης και της Οξφόρδης, επίτιμος διδάκτορας των πανεπιστημίων Κέιμπριτζ, Γλασκόβης και Κολούμπια, και ο άγιος Ιουστίνος Πόποβιτς (1894-1979), καθηγητής του πανεπιστημίου Βελιγραδίου, ενώ θα πρέπει να αναφέρουμε και τον άγιο Κωνσταντίνο Οπρισάν, τον «Φιλόσοφο και

Μάρτυρα» των αθεϊστικών φυλακών της Ρουμανίας, τον άγιο Γρηγόριο Περάντζε (καθηγητή Ιστορίας και μάρτυρα του Άουσβιτς), τον άγιο Ευθύμιο Τακαϊσβίλι τον «Άνθρωπο του Θεού» (έναν από τους ιδρυτές του πανεπιστημίου της Γεωργίας) κ.λ.π.

Ας αναφέρουμε και κάποιους πανεπιστημιακούς που έφεραν την Ορθοδοξία σε διάλογο επί ίσοις όροις με τη σύγχρονη φιλοσοφία, την αθεΐα, τον υπαρξισμό κ.τ.λ., όπως ο π. Αλέξανδρος Σμέμαν (καθηγητής στις ορθόδοξες θεολογικές σχολές του Παρισιού και της Ν. Υόρκης), ο π. Γεώργιος Φλωρόφσκι από το Χάρβαρντ, αλλά και ο π. Σεραφείμ Ρόουζ (1931-1982), master των ανατολικών γλωσσών στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας, ο οποίος αρνήθηκε να ακολουθήσει ακαδημαϊκή σταδιοδρομία, μη βρίσκοντας απάντηση στο χώρο του πανεπιστημίου για τις εναγώνιες φιλοσοφικές και ηθικές αναζητήσεις του.

«Είχαμε μάθει να διαβάζουμε μόνο σε βιβλία για τα θαύματα και την προόραση των αγίων, και να που εμείς τώρα ζούσαμε κάτω από το διορατικό βλέμμα του γέροντος Νεκταρίου!» σημείωσε η Ρωσίδα ποιήτρια Ναντιέζντα Παυλόβιτς (1895-1974) για τον άγιο Νεκτάριο της Όπτινα (Ρωσίας), του οποίου υπήρξε ίσως το πιο απαιτητικό, ατίθασο και «δύσκολο» πνευματικό παιδί.

Όλα αυτά σίγουρα αποτελούν τροφή για σκέψη, όταν βέβαια σκεφτόμαστε νηφάλια. Ας κλείσω αυτό το μικρό σημείωμα επισημαίνοντας ότι μια σύγκριση ανάμεσα στις πνευματικές εμπειρίες, αλλά και στις περί Θεού (ή «θεών») διδασκαλίες των ορθόδοξων αγίων και των σοφών και διδασκάλων του Ισλάμ, του βουδισμού, του ινδουισμού και των λοιπών θρησκειών, θα καταδείξει στον προσεχτικό ερευνητή τις θεμελιώδεις διαφορές, που διαχωρίζουν την εμπειρία του αληθινού Θεού από εκείνα που δεν είναι Θεός. Τέσσερις άνθρωποι που πέρασαν από τους δρόμους των θρησκειών της άπω ανατολής πριν καταλήξουν στην Ορθοδοξία – και η μαρτυρία τους έχει να πει κάτι ως αρχή για έρευνα – είναι ο γέροντας Σωφρόνιος του Έσσεξ, ο π. Σεραφείμ Ρόουζ, ο Κλάους Κένεθ και ο καθηγητής Φυσικής Αθανάσιος Ρακοβαλής (λογοτεχνικό ψευδώνυμο Διονύσιος Φαρασιώτης). Ας τους αναζητήσουμε, αν βέβαια ερευνούμε για την αλήθεια (όσα χρόνια κι αν μας πάρει) και όχι απλώς για να ισχυροποιήσουμε τις προκαταλήψεις μας. Ευχαριστώ.

Πηγή : <https://euxh.gr/theologia/orthodoxia/>